

Barraca de vinya

El Pont de Vilomara i Rocafort

Ubicació

Comarca: Bages
Lloc/Adreça: Camí de la Salva - Ca n'Arbocet
Alçada: 464

Coordenades:

Latitud: 41.7132
Longitud: 1.92598
UTM Est (X): 410653
UTM Nord (Y): 4618491

Classificació

Número de fitxa 08182 - 60
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Edifici
Estil / època: Contemporani Popular
Segle XIX
Estat de conservació Dolent
Notes de conservació: Esfondrada en la seva major part.
Protecció Inexistent
Accés Difícil
Ús actual: Sense ús
Titularitat Privada
Titular: 08181A0060000200000H
Autoria de la fitxa Jordi Montlló Bolart i Laura Bosch
Data de registre de la fitxa: ds., 23/07/2016 - 02:00

Descripció

Barraca de pedra seca ubicada a sota d'un rocar, al capdamunt d'unes feixes estretes, envaïdes per una brolla espessa de romaní i argelaga, del sector meridional de la Bassa dels Tres Colls. Està enderrocada; les restes visibles són una part molt minsa dels dos murs laterals (gruix dels murs, de 60 cm) i la part posterior amb l'arrencada de les lloses de la coberta. Encara es pot veure que es tracta d'una construcció integrada al mur sense façana aparent. Gràcies a la fotografia i les dades aportades l'any 2008 pel grup Drac Verd de Sitges, es pot descriure la planta de la barraca. El marge on es va construir estava reforçat amb pedra força irregular, amb una cara més o menys planera cap a l'exterior, combinant dues mides de pedruscall que es fan encara ben visibles, de mida mitjana o petita-mitjana, alguns d'ells en forma de tascó i blocs més grans disposats regularment. Tenia una planta més o menys quadrangular. L'eix de la barraca era perpendicular al mur amb els brancals o muntants rectes; construïts utilitzant tota mena de pedra que es falcava amb pedruscall a mida que agafava alçada. El pes de la coberta i els agents meteorològics després del seu abandonament han comportat el seu enfonsament. La llinda era simple, plana, i la porta mesurava 1,20 metres d'alçada (mesures preses amb la llinda) per una amplada de 0,65 metres. No conservava ni el voladís ni la terra amb pedruscall tant característic d'aquestes construccions. El gruix del murs era de 0,65 metres. A l'interior mesurava 1,40 metres de fondària màxima (mesura presa des de la mateixa boca d'entrada), per una amplada màxima d' 1,30 metres, per 1,90 metres d'alçada fins a la clau de volta. El gruix dels murs era de 40 cm. Els marges estan esfondrats i la terra i el pedregam de construcció es troben repartits per tot el pendent. La porta estava encarada al sud-oest.

Observacions:

Barraca inventariada per l'Observatori del Paisatge de Catalunya dins el projecte Wikipedra amb el codi 3056.

Història

La tècnica de la pedra seca es caracteritza per l'ús de la pedra sense treballar i sense cap material d'unió. Les irregularitats de les lloses es corregeixen amb pedruscall. La pedra només es treballa quan ha de tenir una tasca específica, com llindes o escaires. Al Pont de Vilomara i Rocafort aquesta tècnica s'utilitza en les barraques de vinya. Es tracta d'una tècnica amb uns orígens molt remots però que la seva expansió es vincula amb el creixement de la viticultura durant la segona meitat del segle XIX (SOLER i PERARNAU:1985). No hi ha testimonis, ni documentació que puguin aportar una cronologia més antiga. Els condicionants que afavoreixen l'aparició de les barraques són: un increment de l'àrea cultivable que provoca la construcció de parets de pedra seca per formar feixes; una atenció més continuada que reclama el conreu de la vinya, creant la necessitat d'aixopluc i magatzem d'eines del pagès que restarà més temps lligat al camp; i, finalment, la presència al Bages, d'un estrat rocós molt pròxim a la superfície.

La situació geogràfica d'aquestes barraques ve condicionada per la necessitat d'aprofitament de l'espai conreat. Podem trobar, per tant, barraques construïdes entre dues feixes de diferent nivell, sempre i quan siguin del mateix propietari. També podem trobar barraques enmig del camp, però es deu al mateix condicionant, ja que segurament es tracta d'una franja del camp rocosa o de difícil utilització pel conreu. Finalment, també podem trobar les barraques en un racó del camp, on s'amuntegaven les pedres extretes de llaurar, o fora del camp semi excavades en un marge. Segons la tipologia de la seva construcció, poden ser de planta circular o quadrangular i poden ser construccions isolades o estar adossades en un marge o altra construcció. La volta de les de planta circular es fa per aproximació de fileres. En canvi, les de planta quadrangular poden tenir la volta per aproximació de fileres o en base a un sistema piramidal. Pel que fa al tema dels constructors, es pot parlar de tres teories: l'existència de quadrilles de "barracaires" itinerants, els "sardans", o el propi pagès. L'existència del sardans s'ha recollit en el treball de Soler i Perarnau (1985) gràcies a un informant que situa aquests personatges a finals del segle XIX. Es tracta d'homes procedents de la Cerdanya, segurament la part alta de la Cerdanya, que oferien els seus serveis per a la construccions de

pedra seca, com activitat complementària en èpoques climatològicament adverses en el seu lloc de residència.

Bibliografia

RIPOLL, Ramon, coord. (2010). La pedra seca. Evolució, arquitectura i restauració. Col·lecció Arquitectura tradicional, vol. 3. Edicions Brau. Figueres.

SOLER i BONET, Josep M. i PERARNAU i LLORENS, Jaume (1985). "Les barraques de vinya al terme municipal d'Artés (Pla de Bages)"; dins Dovella, núm. 17. Manresa, pàgs. 37-43.

SOLER i BONET, Josep M.(1987). "Barraques i tines, construccions per a la vinya"; dins Dovella, núm. 24. Manresa.

SOLER i BONET, Josep M.(1988). "La tècnica de la pedra seca. La construcció popular"; dins Dovella, núm. 29. Manresa, pàgs. 47-52.

SOLER i BONET, Josep Maria (2000). "La construcció en pedra seca, arquitectura, patrimoni i tradició"; dins Dovella, núm. 70. Manresa, pàgs. 9-11.

Enllaços d'interès:

<http://wikipedra.catpaisatge.net/>

